

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Danmarks Krønike af Saxo Grammaticus. Første Deel

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. XV. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1818_335A_1-txt-shoot-idm608/facsimile.pdf (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

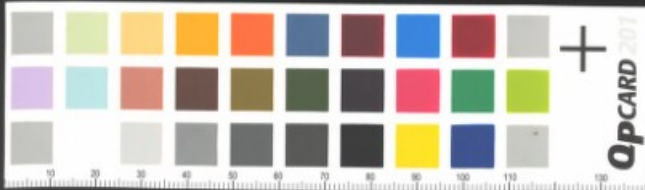
Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

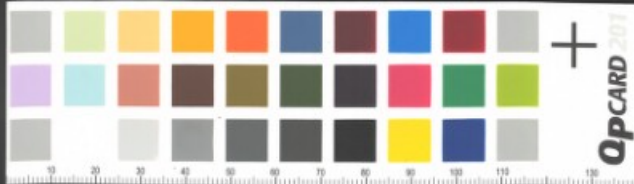
vel paa Folkens Tunge, som paa hine Klipper, hvis underlige Minder-Tegn og Runer Kong Valdemar den Store omsonst lod efterspore! Ja, med glad Forundring maa vi see, hvor mangt og dyrebart et Folke-Sagn fra Danmark's gamle Dage, der dog vedligeholdt sig, fornemmelig i Niim og Viser, indtil Tiden kom, da Fædrenelandet med Christendom havde annammet Forstand paa Skrift og boglig Kunst, ja avlet og opfofret Mænd, som hin Kong Valdemar den Store, og Biskop Arel eller Absalon, hans Hjertens-Ven og Heire-Haand, og Saxo Grammaticus, den samme Biskops i sin Tid magelos boglærde og skriftflege Yndling!

Vel synes det, som vi maatte ønske, at Saxo, istedenfor at skrive Alt paa det fremmede latinske Sprog, havde optegnet de gamle Sagn, og Viserne især, paa Moders-Maalet, thi ligesom det er høist rimeligt, at han kan ikke sjelden have taget Feil af Meningen, saaledes er det ganske vist, at Meget staaer utydeligt paa det fremmede Sprog, som paa vort eget vilde været soleklart, og endelig havde det jo været en inderlig Glæde for Dannemænd, at høre paa Moders-Maalet en levende Røst fra de ældgamle, herlige Fædre!

Desaarsag at gaae strængt i Rette med den høierverdige Dannemand, som med saadan Flid og Fremgang har frelst saa mange Sæne af vore hypperste Oldefædres Navn og Idrætter fra at nedsynke i Forglemmelse, det vilde imidlertid være høist udansk og ufømmeligt, thi det var at give ham Skam til Takke for det dyrebare Mindes-Mærke, han, til Danmark's udødelige Pries og Ære, opreiste paa Skjold-Ungers Grav-Høi. Dog ikke det alene, men naar vi ret betænke Saxos Vilkaar, og Tidernes Leilighed, og

Efterkommernes Tilstand, da maae vi taknemmelig bekiende, at ogsaa heri aabenbarer sig et besynderligt Guds Forsyn til Danmarks Bedste, ligesom det, i det Mindste fra een Side, giver os et glædeligt Vidnesbyrd om dansk Dygtighed, forenet med det saaeftelste, ret beskædne Sindelag, som altid har udmærket ægte Dannemænd. I hine Dage, nemlig, er det vist, at ikke noget Sprog af alle dem Europas Folkesprog talde, var saa bekvemt for boglig Kunst, og stiftet til i Sammenhæng at udtrykke, hvad man om Fortiden havde at sige og fortælle, som det latinske; vort Moders-Maal var det vel endog mindre end somme af de Andres, vi veed at Danske er endogsaa alt for tilboielig til at synes ringe om sit Eget, og havde vi da i hine Dage ei faaet en latinsk Danmarks Kronike, da havde vi i al Fald ei faaet nogen saa god, som den nærværende, og rimeligviis slet ingen. Ja, havde end Saxo eller nogen Anden skrevet en Kronike paa Dansk, da var den dog neppe kommet til os, thi glemde Folket i de paaafølgende Merkets og Sevnagtighedens Dage, selv hvad der saalænge havde været i Folke-Munde: hine Niim og Viser, hvorefter Saxo gik; hvormedget mere skulde da ikke en dansk Bog blevet glemt og forkommen paa en Tid, da hverken Adel eller Almue kunde læse, og Latin var det Eneste, de saakaldte Boglærde sandt det Umagen værdt at læse og afskrive! Nu derimod, da Saxo fortalte Danmarks Kronike paa de Lærdes Sprog, og det i saa fin og prægtig en Stil, at vi endnu maa kalde det et Vidunder, da blev hans Skrift et Værk, hvortaf de danske Boglærde vare stolte, som de giemte og afskrev, om aldrig for Indholdens, saa dog for Latinens og Lærdommens

Skuld, og gjorde sig siden, da Bogtrykker-Kunsten var opfundet, en Væge af, at faae præntet og udbredt mellem Fremmede.

Dog, hvørom Alting er, saa var det en glædelig Begivenhed, at, der Kong Valdemar den Anden, med Titnavn: Seier, var endnu i sin Velmagt, altsaa imellem Aar 1202 og 1223, da fuldendte Saxo sit store Værk i 16 Bøger, og overtrafde det til samme Konge, og til den lærde Erke-Biskop Anders Suneson, som var blevet den alt da hensovne Biskop Absalons Efter-Følger. Ligeledes maa vi kalde det Glædeligt, at trehundrede Aar derefter, der Christian den Anden var Konge i Danmark og Norge, da fandtes der en vellærd Præstemand, Hynboen Christen Pederson, som sparede hverken Umage eller Bekostning, for at erholde en god Haandskrift af Saxos Værk, og faae den præntet i Paris, da Bogtrykker-Kunsten var i Danmark dengang endnu i sin Barndom.

Saa blev da Danmarks Kronike trykt i Paris 1514, og derved i betimelig Tid frelst fra den Undergang, som i de paafølgende urolige Dage kunde lettelig blevet dens Lod; men, saalange Læsning blandt Folk var saa sjelden, og saalange Latinen ei var udlagt paa Moders-Maalet, kunde den dog ikke hjælpe mærkelig til at gjenføde eller opfriske Fædrenes Hukommelse.

Det varede imidlertid ei heller længe, for der blev raadet Bod paa begge disse Mangler; thi kun trende Aar efter Kronikens Trykning var det, at Morten Luther, den Guds Mand, opstod i Sachsen, og begyndte: med Ordets Lys at adspredde Bave-dømmets Mørke, og med Mandens Sværd at senderbugge de

Sjette Deel.

(c)

